

γόνατο

Σάββατο, 25 Αυγούστου 2012

9:40 πμ

Σημασία:

- γόνατο, τα γόνατα, το γόνα

γόνατο (το) |γονάτ-ου | -ων| 1. η άρθρωση τού ανθρώπινου ποδιού μεταξύ μηρού και κνήμης, που επιτρέπει στο πόδι να λυγίζει .

Ετυμολογία:

- από το αρχαίο **γόνυ** πληθ. τα **γόνατα** επειδή τα έχουμε συνηθίσει στον πληθυντικό όταν χρειάστηκε να αναφερθούμε στον ενικό είπαμε το **γόνατο** . (πρβλ το σκωρ του σκατός πληθ. τα σκατά που έγινε το σκατό στον ενικό)

Εγκυκλοπαιδικά

το γόνατο είναι περιοχή του ποδιού και όχι κόκκαλο του ποδιού. Η φράση έσπασα το γόνατό μου δεν είναι κυριολεκτική. Το γόνατο δε σπάει, σπάει η επιγονατίδα, και οι κοτύλες του οστού της κνήμης και του μηριαίου οστού.

Ανατομικά η περιοχή του γόνατος είναι η περιοχή της κατά γόνυ διάρθρωσης.

Το γόνατο επιτρέπει στο πόδι να λυγίζει, να κάμπτεται.

Το οστόν της επιγονατίδας εμποδίζει το πόδι να κάμπτεται προς τα εμπρός και προστατεύει την άρθρωση.

- Η **γονυκλισία** ή **γονάτισμα** είναι μια ενεργεία που δείχνει ιεραρχικό ή θρησκευτικό σεβασμό ή μετάνοια. Έτσι η γονυκλισία η ίδια λέγεται και μετάνοια. Αποτελεί τότε θρησκευτικό επιτίμιο. Ο εξομολογούμενος ελάμβανε ως ποινή από τον πνευματικό να κάνει 300 μετάνοιες. Αν ο πνευματικός ελάμβανε φακελάκι τότε εξέδιδε εγγραφή απόδειξη και ο εξομολογούμενος έφευγε καμαρωτός με μέση και γόνατα του σε άριστη κατάσταση. Οι Βυζαντινοί κυρίως γονάτιζαν με το τίποτε ενώπιον οιαυδήποτε ανώτερου τους. Ο Βυζάντινος συγγραφέας μιλούν για στρωτές μετάνοιες πβ γαμοτραγουδο 18 Δες επίσης το [Υπογλώσσιο #81 Υψος](#)

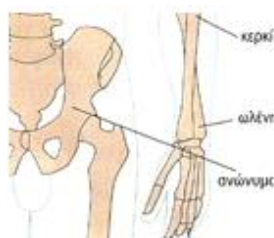
Ξενόγλωσσα

Ιταλικά gomito

Αγγλικά knee

Γαλλικά genoux

Εικόνες

Φράσεις

πέφτω στα γόνατα

παίρνω θέση ικεσίας, ικετεύω: τον θερμό-παρακάλεσα, έπεσα στα γόνατα, αλλά αυτός τίποτα! Ανένδοτος!

Στην Αρχ Ελλ γραμματεια απαντάμε διασπαρτα φρασεις με την ιδια σημασια της ικεσιας όπως:

ἤψατο γούνων 1.512;

ἐλεῖν, λαβεῖν γούνων 21.71, 1.407, etc.;

τῶν γουνάτων λαβέσθαι Hdt.9.76;

ἀμφὶ γούνασί τινος χεῖρας βαλεῖν Od.6.310, 7.142;

περὶ γόνου χέρας ἱκεσίους ἔβαλον E.Or.1414, cf. Ph.1622,

τὰ σὰ γούναθ' ἰκάνομαι Il.18.457, cf. Od.7.147, etc.;

κιχανόμενοι τὰ σὰ γοῦνα ἰκόμεθ' 9.266

ἀντίος ἦλυθε γούνων Il.20.463;

γόνου σὸν ἀπίσχειν χερί E.Supp.165;

σοῖς προστίθημι γόνασιν ὠλένας Id.Andr.895;

ἐς γούνατά τινι or τινος πεσεῖν Hdt.5.86, S.OC1607;

ἀμφὶ γόνου τινὸς πίπτειν E.Hec.787

γόνου τινός / πρὸς γόνου προσπίπτειν ib.339, HF79;

γούνασί τινος προσπίπτειν Id.Or.1332

Το προσπίτω σε γόνασιν = πεφτω στα γόνατα [μου] , γονατίζω, S.Ph.485);

πίπτειν πρὸς τὰ γούνατά τινος, τινι, Lys.1.19, D.19.198

γούνων λίσσεσθαι Il.9.451

ἐλλιτανεύειν Od.10.481

γουνάζεσθαι Il.22.345

ἄντεσθαι πρὸς τῶν γονάτων E.Med.710

ἱκετεῦσαι πρὸς τ. γ. D.58.70.

Πβλ. Ικετευομεν οι δουλοι σου και κλινομεν **γόνου** καρδιας ημων, κλινον το ους σου αγνή και σωσον τους θλιψεσι βυθιζομενους ημας.

μέχρι τα γόνατα

ανάμεσα στον μηρό και στη γάμπα η φούστα σταματούσε περίπου στο γόνατο

παίρνω το παιδί στα γόνατά μου

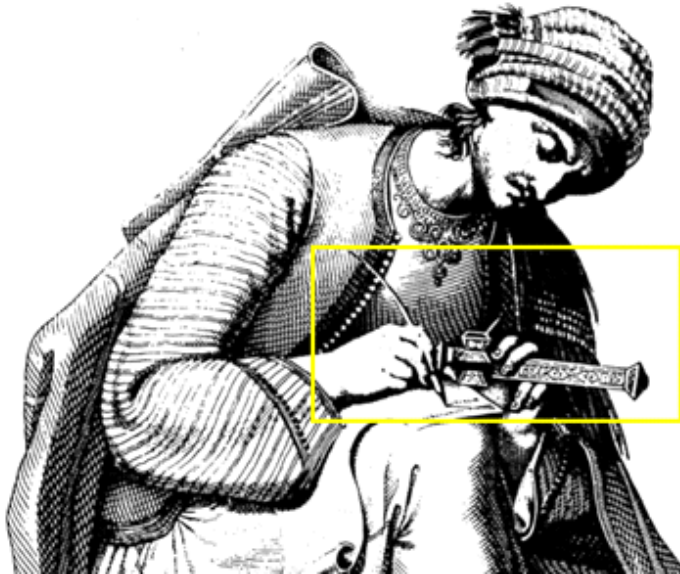
παίζω το μωρό στα γόνατά μου (πάνω στα γόνατα μου)

μου λύθηκαν τα γόνατα

λύνονται ή κόβονται τα γόνατα (κάποιου) (γούνατά τίνος λ ύει ν. Όμηρος) για περιπτώσεις μεγάλης και καταλυτικής συγκίνησης ή κλονισμού (συνήθ. από είδηση απρόσμενη ή δυσάρεστη): μου κόπηκαν τα γόνατα απ την τρομάρα

(γραμμένος) στο γόνατο | στο πόδι

για περιπτώσεις που κάτι γίνεται με μεγάλη προχειρότητα ή βιασύνη; αυτή η εργασία φαίνεται πως είναι γραμμένη στο γόνατο.

Γραφέας (καλαμαράς) του 1821 γράφων στο γόνατο.

Συνώνυμο: στο πόδι (δηλ. Εδώ ο γραφων είναι ορθιος)

μεγαλώνω (κάποιον) στα γόνατα μου

αναλαμβάνω την επίβλεψη και τη φροντίδα (κάποιου) από πολύ μικρή ηλικία· έχει μεγάλο δέσιμο με την αδελφή της, στα δικά της γόνατα μεγάλωσε!

κάνει γόνατο.

(συνεκδ) (σε παντελόνια) Στο τμήμα τού υφάσματος που καλύπτει την περιοχή τού γονάτου και δημιουργείται χαλάρωση και παραμόρφωση του υφάσματος.

μας γονάτισε

ήρθε τώρα και αυτή η έκτακτη εισφορά και μας γονάτισε (μετφ. μας διέλυσε οικονομικώς)

Συγγενικά.

Μετάνοια

Κυριολεκτικά σημαίνει επανεξέταση ενός θέματος, μεταμέλεια.
Μεταφορικά σημαίνει το σκύψιμο της Κεφαλής και των γόνατων, συνών.
γονυκλισία ή προσκύνησις. Οι μετάνοιες διαίρουντο σε Μικρές μετανοίας με

μικράν κλίση της κεφαλής και των γόνατων (υποκλίσεις) και τις Μεγάλες μετάνοιες που λέγονται και **σρωτές** για τι τότε απλώνεται όλο το σώμα μέχρι προσκολλησεως του προσώπου στο έδαφος όπως μαρτυρούν τα τυπικά πολλών μοναστηριών.

ΠΒΛ. Γαμοτράγουδο 18 - από τα ΠΡΙΑΠΕΙΑ του Μ.ΛΕΛΕΚΟΥ

Ενα μουνί στον εγκρεμό
κι ο ψώλος αποκάτω
σρωτές μετάνοιες έκανε
μουνί κατέβα κάτω.
Δεν κατεβαίνω ψώλαρε
γιατί είσαι σκανταλιάρης
που σκανταλίζεις τα μουνιά
και τα ξεμπουστουριάζεις.
Κι όπου βρεις τρύπα τρυπώνεις
κι όθε βρεις μαλί μαλώνεις.

Τὰ γόνατά μου σθένησαν ἀπό τὰς μετανοίας.

Οὐ φέρειν ὄλως δύναμαι τὰς προσχγὰς ἐκσίνων·
Τὸ ποῦ ἦτον εἰς τὸν Ἐξάψαλμον, ψωμὶν μηδὲν τὸν δῶσουν
Τὸ ποῦ ἦτον εἰς τὸ θυμιατὸν, ἀς βάλλει μετανοίας.

ΠΤΩΧΟΠΟΡΟΔΡΟΜΟΣ - ΚΑΤΑ ΗΓΟΥΜΕΝΩΝ

Γονυκλισία

Ο Ιππότης έπεφτε στα γόνατα (γονυκλισία) μπροστά στον άρχοντα η την αρχόντισσα* που τον έχρισε. Η γονυκλισία ενώπιον του άρχοντα είναι ένδειξη σεβασμού και ταπεινώσης . Ο κατώτερος πρέπει να φαίνεται και κατώτερος. Τα

λοφία , τα ψηλά κάπελα, οι περικεφαλαίες τα στέμματα, οι μήτρες κλπ. δημιουργούσαν επιβλητικό κλίμα και εντυπωσίαζαν τους κατώτερους. Οι κατώτεροι αποκαλύπτονται η/και γονατίζουν μπροστά στον άρχοντα για να μην δημιουργούν κλίμα αναιδείας προς αυτόν.

*) οι γυναίκες δεν είχαν υποτιμήσει τουλάχιστον στο μεσαιώνα, παρά μονο σε εικόνες όπως η παραπάνω και σε υποτιμημένα μυθιστορήματα καλαζουσας φαντασίας, στις μρς μας η Ελισαβετ εχρισε υποτιμη γονατιστο τον Σον Κοννερυ .

Μικρύνετε ίνα μη κριθείτε

Γιάννης Παπαϊωάννου - Εν ολίγοις

Παράγωγα

γονυπετώ

στα γόνατα πρόσταγμα γυμναστικής

επί γονάτων

εν βάδην επί γονάτων, μαρτυρικό περπάτημα με τα γόνατα που το επιβάλλει η θρησκευτική ανοησία η μόνιμος υπαξιωματικός οπότε λέγεται καψώνι (< καύσων)

Επώνυμα

Γονατάς

Αυτός που έχει μεγάλα γόνατα (πβ. Παλαμάς, Κεφάλας, Μυταράς)
Ο Αντίγονος Β΄ Γονατάς (319 π.Χ. – 239 π.Χ.) Μακεδόνας ηγέτης κατά την ελληνιστική περίοδο
Στυλιανός Γονατάς. (Έλληνας στρατιωτικός και πολιτικός, 1876-1966)

Ποίηση

Επήε ομπρός εις του ρηγός, πεζεύγει, γονατίζει
και την χρυσή του κεφαλήν με τζόγια τη στολίζει

Βιτσεντζος Κορναρος - Ερωτόκριτος

Γιατί είναι μαύρα τα βουνά και στέκουν βουρκωμένα;
Μην άνεμος τα πολεμά, μήνα βροχή τα δέρνει;
Κι' ουδ' άνεμος τα πολεμά, κι' ουδέ βροχή τα δέρνει,
μόνε διαβαίνει ο Χάροντας με τους αποθαμένους.
Σέρνει τους νιους από μπροστά, τους γέροντες κατόπι,
τα τρυφερά παιδόπουλα 'ς τη σέλλα αραδιασμένα.

Παρακαλούν οι γέροντες, κ' οι νέοι γονατίζουν,

και τα μικρά παιδόπουλα τα χέρια σταυρωμένα.
"Χάρε μου, διάβ' από χωριό, κάτσε σε κρύα βρύση,
να πιουν οι γέροντες νερό, κ' οι νιοι να λιθαρίσουν,
και τα μικρά παιδόπουλα λουλούδια να μαζώξουν.
-Ανεί διαβώ ναπό χωριό, αν από κρύα βρύση,
έρχονται οι μάνναις για νερό, γνωρίζουν τα παιδιά τους,
γνωρίζονται τ' αντρόγενα και χωρισμό δεν έχουν."

ΠΒΛ. Γαμοτράγουδο 18 - από τα ΠΡΙΑΠΕΙΑ του Μ.ΛΕΛΕΚΟΥ

Γονυκλισία μεταφορικως

Ικετεύομεν οι δούλοι σου και κλίνομεν γόνου καρδιάς ημών

Ο Κανών του Ακαθίστου

Αναφορές

#1

Euripides Trag., <i>Hecuba</i> . {0006.040} close	
Εκ. θαλασσόπλαγκτόν γ', ὅδε διατεμῶν χρόα.	
Αγ. ὃ σχετλία σὺ τῶν ἀμετρήτων πόνων.	
Εκ. ὄλωλα κούδέν λοιπόν, Ἀγάμεμνον, κακῶν.	
Αγ. φεῦ φεῦ· τίς οὔτω δυστυχής ἔφου γυνή; (785)	
Εκ. οὐκ ἔστιν, εἰ μὴ τὴν Τύχην αὐτὴν λέγοις.	
ἀλλ' ὄνπερ οὔνεκ' ἀμφὶ σὸν πίπτω γόνυ	
ἄκουσον. εἰ μὲν ὄσιά σοι παθεῖν δοκῶ,	
στέργοιμι ἄν· εἰ δὲ τοῦμπαλιν, σὺ μοι γενοῦ	
τιμωρὸς ἀνδρός, ἀνοσιωτάτου ξένου, (790)	
ὃς οὔτε τοὺς γῆς νέρθεν οὔτε τοὺς ἄνω	
δεΐσας δέδρακεν ἔργον ἀνοσιώτατον	

15/11/2013

Copyright© 2012 by Aris Stougiannidis